

VERSLAG RAADSCOMMISSIEVERGADERING ONDERWIJS EN WELZIJN

OW nr.: 03 /08

Datum: 4 maart 2008

Plaats: Nieuwe raadzaal

Tijd: 19.30 – 21.45 uur

Aanwezig: D. Jager (vz.), R. v.d. Schaaf (PvdA), H. v.d. Heidt (PvdA), H. Rademaker (SP), J. Evenhuis (VVD), A. Postma (GL), J. Dijkstra (CDA), I.M. Jongman (CU), P.J.R. van der Wilt(D66), F. v. Leeuwen (S&S), Wethouder J.C.M. v. Schie, D.H. Vrieling (griffier), W.Th. Meijer (commissiegriffier) A. Riemersma (verslag)

Afwezig mkg: J.P.T. Kijnsma (GL)

A.1. Mededelingen voorzitter/portefeuillehouders

De voorzitter

- Heet iedereen welkom, met name de aanwezigen op de publieke tribune. Er is één discussiepunt aan de orde: discussienota verzelfstandiging openbaar onderwijs. Er zijn drie sprekers.

Wethouder Van Schie

- Deelt mee dat de heer M.J. de Jong afscheid neemt als directeur van de WMOO per 1 april. Zijn opvolger is de heer R. Nije Banning, die hartelijk welkom wordt geheten op deze avond.
- Benadrukt dat deze vergadering de start is van een historische discussie. Over de verzelfstandiging van het openbaar onderwijs is de afgelopen jaren op verschillende momenten in de raad gesproken, maar ook met de scholen. Deze nota vloeit daaruit voort. Deze zal de komende maanden volop in discussie zijn. Het is een zoektocht naar het beste bestuur voor het openbaar onderwijs. Het college heeft gezocht naar de balans tussen de publieke verantwoordelijkheid en de belangen van de school. De hoofdlijn is neergelegd in voorliggende nota. Er moet nog veel worden uitgewerkt. Daar is alle ruimte voor. Wenst een heel goed debat om het best mogelijke resultaat te bereiken.

B.1. Discussienota Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs

Insprekers:

1. Mevrouw M. Venema, directeur van De Swoaistee

- Spreekt namens de 10 basisscholen die onderdeel uitmaken van het overleg Noord-Oost. Geeft te kennen dat zij aanvankelijk een van de weinigen was die tegen de verzelfstandiging was. Het is prachtig dat het onderwijs onder de verantwoordelijkheid valt van door de burgers gekozen volksvertegenwoordigers.
- Er was een tijd dat de wethouder van Onderwijs de directieberaden voorzat. Er was interesse in het onderwijs, er was interactie met het onderwijs en er was bevoegdheid. De politiek, in samenspraak met de scholen, bepaalde de agenda. De dienst begeleidde en voerde uit. Dit is helaas veranderd. De politiek is op grote afstand geraakt van de onderwijspraktijk. Het onderwijsbeleid is verschoven naar jeugdbeleid.
- Het is goed dat het onderwijs zelfstandig de onderwijskundige belangen gaat behartigen, zodat het zich in navolging van de commissie Dijsselbloem met de primaire taak kan bezighouden. De vraag is of de voorgestelde bestuursvorm in de nota de juiste oplossing is voor verzelfstandiging. Er worden namelijk randvoorwaarden gesteld die het hele idee van

autonomie weer op losse schroeven zet. Voorts worden extra visitaties op scholen voorgesteld, naast die van de schoolinspectiedienst.

Visitatie hoort op eigen verzoek van het onderwijs te worden uitgevoerd.

- In het plan wordt een tussenlaag gecreëerd in de vorm van een parttime stichtingsbestuur, terwijl de werkmaatschappij op de huidige plek blijft. Onderwijshuisvesting blijft de verantwoordelijkheid van de gemeente. De ambtelijke organisatie blijft in stand. Toch wordt er 1,4 miljoen minder uitgekeerd aan het openbaar onderwijs. Dit betekent grotere groepen en klassen en minder financiële speelruimte.
- De indruk leeft dat er sprake is van een enorme bezuinigingsronde, waarbij de gemeente wel de lusten zal hebben, niet de lasten. Na drie jaar is er nog geen inhoudelijke discussie op gang gebracht. Het gaat steeds over de vorm.
Komt er een betere dienstverlening? Meer ruimte voor eigen beleid? Meer oog voor de problemen op de werkvloer? Meer geld dat direct bij de kinderen terechtkomt?
- Geef het onderwijs of werkelijk het vertrouwen en laat het zijn eigen beleid voeren, of laat het onderwijs onder de verantwoordelijkheid van de gemeente en neem als politiek je verantwoordelijkheid. Wat onze scholen betreft hoeft de verzelfstandiging in deze vorm zoals die nu wordt gepresenteerd er niet te komen.

2. De heer Dijkstra, rector Zernike College

- Spreekt mede namens het Werkmancollege, het Praediniusgymnasium, het Reitdiepcollege en het Rölingcollege.
- Complimenteert de wethouder met het voorgenomen besluit om het openbaar onderwijs via een openbare stichting te verzelfstandigen.
- Is het eens met de analyse van het college. De huidige situatie is onduidelijk. Bijvoorbeeld de huisvestingssituatie van het V.O. in het Centrum en in Zuid. Samenwerking van het VMBO met het Noorderpoortcollege stagneert. Ook landelijk is bestuur nauwelijks aanwezig in de V.O.-raad.
- Punten van kritiek. In de nota staat gedetailleerde uitwerking van verzelfstandiging.
- 1. **Bestuurlijk**: er komt een stichting voor zowel speciaal, primair- als voortgezet onderwijs. Maar vereiste functies kunnen niet als nevenfunctie worden uitgeoefend, zoals wordt voorgesteld. Het openbaar onderwijs moet zich zelfstandig kunnen ontwikkelen. Vraagt het rechtstreeks toezichtmodel te heroverwegen.
- 2. **Ondersteunend**: effectief bestuursbureau is nodig, met behoud van WMOO medewerkers. Gevolgen voor OCSW echter minimaal. Huisvestingsdiensten blijft bij gemeente. Verplichte inwoning aan de Osloweg. Beleidscapaciteit van OCSW wordt zelfs vergroot. Adviescapaciteit moet echter in de scholen zelf worden gezocht. Klassengrootte moet niet onder druk komen te staan.
- Het V.O. ziet verzelfstandiging toch met vertrouwen en optimisme tegemoet.

3. De heer Hoiting, directeur Brederoschool

- Spreekt namens de Brederoschool. Sluit aan bij de opmerkingen van mevrouw Venema.
- Goed kijken naar wat er op schoolniveau gebeurt. Beveelt lezing aan van het management boek van Jaap Peters, 'De Intensieve Menshouderij', dat als thema heeft: ga naar de vakmensen, zij weten wat er speelt, en ze leveren kwaliteit.
- Doel is het geven van kwalitatief hoogwaardig onderwijs. Daarvoor is nodig hoogwaardige ondersteuning en een professioneel kaderstellend bestuur.
- Maakt zich zorgen dat er te snel wordt besloten, waarschuwt voor 'trein' die niet meer is te stoppen.

Commissie

Voorzitter: het gaat hier om een eerste oriënterende bespreking. Het is open debat zonder gespreksrondes.

Leidraad daarbij is: voor of tegen verzelfstandiging, en onder welke clausules/ condities; hoe ziet de raad zijn eigen positie daarin.

Van der Wilt:

- In 1994 heeft Henk Pijlman dit punt op de agenda gezet. D66 is erg voor verzelfstandiging. Hoofdvraag is of verzelfstandiging zorgt voor in stand houden, verbeteren van kwaliteit van het onderwijs. Voordelen zijn het afschaffen van de dubbele pet, gelijktrekken positie openbaar en bijzonder onderwijs. Nadelen zijn dat je niet meer direct beleid kunt maken op de extra taken van scholen, zoals welzijn en jeugdbeleid.
 - **Jongman:** hoe kan het concept van de vensterschool in de praktijk verder uitgroeien, als het bestuur op afstand staat?
 - **Van der Wilt:** op basis van afspraken met het onderwijs, neergelegd in convenanten, wordt beleid gemaakt.
- Centralisering en decentralisering zijn kernbegrippen van verzelfstandiging. Onderwijs moet slagvaardiger worden.
 - **Evenhuis:** wat is kwalitatief beter?
 - **Van der Wilt :** bijvoorbeeld dat je als ouders de keuze hebt en aan onderwijs vorm kunt geven met onderwijskrachten en specialisten.
 - **Jongman:** als dat het doel is, heb je als keuze het bijzonder onderwijs.
 - **Van der Wilt:** het is jammer dat de kwaliteiten van het bijzonder onderwijs niet in het openbaar onderwijs terug komen.
- Wat wordt voorgesteld is centralisering. Het is het een op een verplaatsen van de werkmaatschappij naar een zelfstandige stichting. Wellicht gaan scholen straks klagen over de afstand die ze ervaren tot het schoolbestuur. Je zou heel goed meerdere besturen kunnen hebben of dat de directie het primaat heeft als het gaat om onderwijsinhoudelijke zaken etc.
 - **Van der Schaaf:** juist in de notitie wordt aangegeven dat er met het veld wordt gesproken over precieze uitwerking en invulling van de verantwoordelijkheden van het bovenscholse management en de schoolleiding.
 - **Dijkstra:** bedoelt D66 met decentralisatie dat per onderwijssoort een aparte stichting wordt opgericht?
 - **Van der Wilt** doelt meer op de verhouding tussen de directies en de stichting. Er bestaat angst om het stuur uit handen te geven. Toch moet dat. In de Raad van Toezicht moeten rechtstreeks betrokkenen vertegenwoordigd zijn, onderwijskrachten en ouders.
 - **Rademaker** vraagt of D66 een College van Bestuur wil
 - **Van der Wilt:** de notitie spreekt van een toezichthoudende lokale overheid. Er moet echter over het hele spectrum worden getoetst. Verplichte winkelnering rijmt niet met de verzelfstandigheids- ideeën. Er moet worden gekeken naar wat het onderwijs nodig heeft, dat is aan het stichtingsbestuur. Een kleine, slagvaardige overhead is gewenst.

Evenhuis (VVD)

- Bedankt de drie sprekers. De VVD is er nog niet uit. Voor handhaven huidige situatie pleiten: marktpositie is sterk, grote diversiteit schoolprofielen, er zijn geen klachten.
 - **Van der Wilt:** geen klachten? Hoe zit het met sluiting sporthallen, huisvesting en schoonmaak?
- Vóór verandering pleiten de professionalisering en zelfstandigheid in het onderwijs. Gemeente heeft vertrouwen, dus geef dat dan ook. Past in de landelijke ontwikkeling. Past ook in lumpsum-financieringswijze. Voor verandering pleit ook de maximalisering van ouderinvloed.
- Sprekers memoreerden aan de tijd dat de wethouder de vergaderingen voorzat, dat er visie en gedrevenheid was. Is het misschien zo dat de WMOO een te geringe positie inneemt. Zou die niet sterker worden als je er een dienst van maakt. Vergelijking met Milieudienst. Ook veel klantencontacten. Naar analogie aan duurzaamheid kun je tolerantie inbedden in de samenleving vanuit een dienst.
 - **Dijkstra** wordt daarmee de WMOO slagvaardiger?

Van der Wilt merkt op dat er afgelopen jaren wel conflicten waren tussen medezeggenschapsorganen en de dienst, bijv. bij problemen in de Montessorischool, met de M.R.'s van het speciaal onderwijs.

Evenhuis vindt dit een punt. Het verwijt is te maken dat de medezeggenschap slecht was geregeld. Het voeren van een constructieve onderwijspolitiek, om de vensterschool en de middenschool te vestigen, ging boven de medezeggenschap van ouders.

- De transparantie van het openbaar onderwijs is een groot goed. Stichting is een dichte structuur. Vraagt hoe dit wordt opgelost.

Van der Schaaf geeft aan dat de raad als toezichthouder daarvoor zou kunnen zorgen.

Dijkstra vindt dat er van transparantie juist geen sprake is.

Evenhuis: de gemeentebegroting is openbaar. Heeft de ervaring altijd alle gevraagde informatie te hebben gekregen.

- Rapport Dijsselbloem toont aan dat er teveel is geknutseld aan het onderwijs, zonder dat het maatschappelijk draagvlak had. Als er een stichting komt, zal die niet als een beheersmaatschappij optreden, maar zal veranderingen op stapel zetten. Zal die dan ook niet dezelfde kritiek krijgen?

Van der Wilt: veranderingen waren van bovenaf opgelegd, vervolgens zijn de handen ervan afgetrokken. Een stichting kan veranderingen doorvoeren met kennis en draagvlak vanuit het eigen veld.

- Wat betreft het draagvlak, zijn er geen wensenlijstjes van ouders ontvangen. Is dat in een stichting beter? De medezeggenschap zou veel beter geregeld moeten worden.

Dijkstra: scholen spreken zich uit voor verzelfstandiging, dat is draagvlak.

Evenhuis is het eens met de analyse, maar is niet gerust op voorgestelde oplossing. Het hangt helemaal af van nieuwe mensen in de nieuwe stichting.

Van der Schaaf (PvdA)

- Merkt op dat het rapport Dijsselbloem in dit debat een hoge actualiteitswaarde geeft. Begint met een citaat uit de Telegraaf: 'de politiek de klas uit'. Vraagt zich af of hier het onderwijs uit de politiek verdwijnt. Tot nu toe gehoorde kritiek op de nota : de gemeente wil nog teveel sturen op het onderwijs. Gemeente blijft verantwoordelijkheid houden voor o.a. de visie op het onderwijs en integraal jeugdbeleid. De andere bestuursvorm die wordt voorgesteld biedt onderwijsprofessionals de kans om zelf vorm en inhoud te geven aan het onderwijs.

- Landelijk is deze ontwikkeling al langer aan de gang. PvdA ondersteunt de keus voor verzelfstandiging. Het betekent bevrijding van de dubbele pet. Nu sluitstuk van een discussie die al veel langer wordt gevoerd. Collegevoorstel geeft richting aan de discussie hoe de verzelfstandiging uit te werken. Met de scholen en de ouders moet dit vorm worden gegeven.

Evenhuis vraagt wat het verschil met het bijzonder onderwijs. In mei komt raadsvoorstel. Dan is nog lang niet alles geregeld. Hoe kun je dan nog bijstellen, als het stichtingsbestuur al besluiten heeft genomen?

Wethouder: de besluitvorming gebeurt in fasen. Na mei moeten nog deelbesluiten worden genomen. Onderdelen moeten nog worden uitgewerkt.

Van der Schaaf: verschillen met bijzonder onderwijs zijn de grondslag en de algemene toegankelijkheid.

Van der Wilt: graag reactie op kritiek en vragen uit het veld.

- Steunt primaire keus van verzelfstandiging. Thema's die van belang zijn: stichting als bestuursvorm is de juiste. Platte structuur met parttime bestuur met daaronder directies van de scholen. Verdeling van verantwoordelijkheden: inhoud van het onderwijs moet liggen bij professionals, faciliterende rol voor het onderwijs bij het management.

Dijkstra vraagt of PvdA voorkeur heeft voor één stichting.

Van der Schaaf: voor de helderheid en samenwerking wordt voor één stichting gekozen. In het bovenscholse management kun je een knip maken.

Evenhuis: in 2009 komt een definitief raadsbesluit. Kan dat inhouden verandering van voorgaande besluiten.

Wethouder antwoordt dat dit in theorie mogelijk is. Na mei komt er een uitvoeringsplan.

- Er moeten nog heel wat zaken dingen worden geregeld. Zoals: hoe komt het bestuur er uit te zien, wat worden de taken van de schoolleiders, wat wordt de rol van het bestuursbureau; slechts faciliterend of ook beleidstaken; personeelsplannen moeten worden opgesteld.
- Er is 1 miljoen euro minder beschikbaar na de verzelfstandiging. Moet niet leiden tot vergroting van de klassen. Het is 1% van de begroting, dus zal geen dramatische vergroting veroorzaken. De vrijval van middelen moet beschikbaar blijven voor het onderwijs.
 - Van Leeuwen** vindt de rekensom niet opgaan. Zit ook overhead in die 1%
 - Van der Schaaf**: notitie noemt het een van de manieren om 1 miljoen op te vangen. Als het zou leiden tot 5 à 10 leerlingen meer per klas is dat dramatisch.
 - Als de gemeenteraad de rol krijgt van toezichthouder op de Raad van Toezicht, krijg je teveel lagen. Mogelijk is een vertegenwoordiging van de gemeente in de RvT te plaatsen. In het verleden is het publieke toezicht niet altijd optimaal geweest. Daar lering uit trekken.
 - Jongman**: hoe kan de grondwettelijke taak t.a.v. onderwijs worden gewaarborgd?
 - Van der Schaaf**: in de statuten kun je allerlei afspraken neerleggen.
 - Van der Wilt**: wat is mening over toezicht door hele spectrum in het onderwijs?
 - Van der Schaaf**: je krijgt dan heel hybride vorm. Helderder is als gemeente zelf de RvT te vormen.

Van Leeuwen (S&S)

- Is groot voorstander van verzelfstandiging van het O.W. Gemeente moet op zo groot mogelijke afstand worden gezet. Een eventuele Raad van Toezicht moet op grote afstand van de gemeente kunnen opereren. Niet mee eens dat het onderwijsbureau en stichting verplicht advies moeten inwinnen bij OCSW. Geen verplichting voor ondersteunend bureau om mensen van de WMOO aan te nemen.
 - Wethouder**: als lokale overheid heeft de gemeente een brede verantwoordelijkheid. De taken en functies van een bestuursbureau moeten goed worden omschreven. De gemeente heeft sociaal plan, dat er voor moet zorgen om mensen te herplaatsen in dit soort situaties. Bij huisvesting is sprake van gedwongen winkelnering, maar het vragen van verplichte adviezen, daar is geen sprake van. De beleidscapaciteit van onderwijsbeleid bij de dienst is tamelijk gering.
- Wat betreft huisvesting akkoord. Op pagina 11 van de nota staat wat anders: ‘...bestaande capaciteit van OCSW (.....) in tact houden en dat de verzelfstandigde WMOO (het bestuursbureau) de betreffende adviescapaciteit voor haar schoolbestuurlijke taken zal moeten inhuren bij OCSW’. Is bereid de woordvoering van de wethouder als de juiste visie te accepteren.
- Als het bestuursbureau met goede ideeën komt, zullen die richting OCSW gecommuniceerd moeten worden, er moet wisselwerking komen.
- De notitie geeft nu al een duidelijke richting aan. Sommige zaken op het tijdspad kunnen naar voren worden gehaald, zoals het formuleren van de statuten en de taakverdeling.
 - Wethouder**: er moet een wettelijk traject worden gevolgd met termijnen t.a.v. medezeggenschap. Als het sneller moet gaan het mogelijk ten koste van de zorgvuldigheid.
- Het uitvoeren van visitaties is goed, maar het moeten wel zelfvisitaties zijn. Het mag geen extra controlerende vinger in de pap van de gemeente zijn.
 - Evenhuis**: wat is identiteit van nieuwe stichting?
 - Van Leeuwen**: visie op onderwijs wordt in samenspraak met het veld geformuleerd.
 - Evenhuis**: wat zijn de waarborgen dat de gemeente kan waken over het product van deze samenspraak?
 - Van Leeuwen**: gemeente ziet toe op de werkwijze van de stichting.
 - Van der Schaaf**: gemeente stelt de statuten vast.
 - Van Leeuwen**: het onderwijs moet veel vrijheid krijgen. De gemeente moet niet alle waarborgen uit handen geven, gaat op hoofdlijnen sturen. In de uitvoering de teugels laten vieren.
 - Postma**: u heeft het over de uitvoering en de uitwerking m.b.t. de stichting. Hoe zit het met beleidsmatige kant, blijft die bij de gemeente?

Van Leeuwen: de gemeente formuleert globale visie en laat de uitwerking over aan het onderwijsveld. Gemeente moet echter wel terughoudender opereren.

- De korting van 1 miljoen euro leidt hoogstwaarschijnlijk tot klassen die 3 à 5 meer leerlingen omvatten. Dat is niet acceptabel.

Postma (GL)

- Is positief over voorstel tot verzelfstandiging. Het Openbaar Onderwijs heeft recht op een slagvaardig en efficiënt bestuur. Ook goed voor de gemeente. Het is gebleken dat de bestuursrol moeilijk was te vervullen. Deze ontwikkeling past in de geschiedenis, die in 1994 begon met het Scheveningse Akkoord. Toen is besloten om een aantal taken van het Rijk naar de gemeenten over te hevelen, zoals de onderwijshuisvesting. Zo is de dubbele pettenproblematiek ontstaan, de vermenging van de rol als lokale overheid voor het onderwijs in het algemeen met de rol als bestuur van het openbaar onderwijs. Daar komt bij dat nu al veel taken en geld rechtstreeks naar de scholen gaan, waardoor de rol als schoolbestuur toch al kleiner wordt.
- De scholen worden niet alleen door de gemeente ter verantwoording geroepen, maar ook door heel veel partners, met als uitwas bijv. de beoordelingen door Trouw en het Dagblad van het Noorden.

Jongman: er komen zoveel dingen op scholen af, is dat een reden om de vorm te veranderen?

Postma: Er is laatste 15 jaar heel veel veranderd, waardoor de rol van de gemeente ook is veranderd. De gemeente heeft er voor zowel het openbaar als het bijzonder onderwijs taken bij gekregen. Maar tegelijkertijd gaan er ook taken en budgetten rechtstreeks naar de scholen, waarbij de gemeente geen tussenschakel is.

Jongman: hoe worden toegankelijkheid en beschikbaarheid dan gewaarborgd?

Postma: de wettelijke taak van de gemeente verandert niet. Dat is ook de reden dat er niet voor de verenigingsvorm kan worden gekozen, die een democratischer rechtsvorm is.

De bijzondere verantwoordelijkheden van de gemeente passen daar niet in.

- De belangrijkste voorwaarde voor het invoeren van de verzelfstandiging is dat die breed wordt gedragen door het onderwijsveld. Dit strookt ook met de opvatting dat het onderwijs als een gelijkwaardige en professionele partner van de gemeente moet worden beschouwd.
- Twijfel is er of er een evenwicht kan worden gevonden tussen loslaten en invloed houden. Vanuit de Gronings traditie zal het heel veel moeite kosten om het onderwijs los te laten. In de notitie wordt aangegeven dat de gemeente nog sturingsmogelijkheden moet houden. Wel zal volgens het college de stichting het vierjarig beleidsplan opstellen. Dat moet dan wel zonder inhoudelijke bemoeienis van de gemeente.

Evenhuis: de wethouder van GroenLinks is tegen de voorgestelde verzelfstandiging. De GroenLinks fractie echter tendeeft naar loslaten.

Postma: dat klopt. De wethouder heeft een ander standpunt. De fractie is op zoek naar het juiste evenwicht.

Van der Wilt: Goed dat de fractie van GL zich duaal opstelt. Vraagt of het standpunt van wethouder Dekker is ingegeven door haar positie van wethouder van financiën.

Wethouder Van Schie: er staat in de notitie dat wethouder Dekker hecht aan een directe verantwoordelijkheid van de gemeente voor het onderwijs.

Postma: dit standpunt heeft niets te maken met de portefeuille financiën.

- Als het bestuur van het O.W. een stichting wordt, bespaart de gemeente 1 miljoen euro per jaar, want de kosten van het nieuwe bestuursbureau moeten door de stichting zelf worden opgebracht. Alle uitgaven voor het O.W. moeten nu immers ook worden betaald aan het Bijzonder Onderwijs. Dat is het onvermijdelijke gevolg van de verzelfstandiging.
- De keuze voor één stichtingsbestuur is goed. Vraagt zich wel af of er gemakkelijk mensen voor te vinden zijn.

Dijkstra (CDA)

- Is voor verzelfstandiging en voor de stichtingsvorm. Staat wel open voor andere mogelijkheden, mochten die nog naar voren komen. Afgelopen jaren kwam in de discussie

steeds weer naar voren dat handelingsvrijheid zeer gewenst is. Iedere vier jaar verandering van bestuur is lastig. Ook het bijzonder onderwijs ondervindt deze last. Het college schenkt in dit voorstel aan de ene kant vertrouwen, aan de andere kant worden er veel controles ingebouwd. Heeft ook moeite met visitaties. Onderlinge visitaties zijn wel nuttig.

- Het is de vraag of een grote stichting wel geschikt is, zeker in combinatie met een nevenfunctiemodel. Vakbonden adviseren niet een grote stichting op te richten. Er zijn verschillende CAO's voor de verschillende werksoorten. Personeel moet inwisselbaar zijn voor de verschillende schoolsoorten. In de praktijk zal dat lastig zijn.
Van Leeuwen meent begrepen te hebben dat de werknemers bij de individuele scholen in dienst komen, dat de stichting zorgt voor hoofdaansturing. Graag duidelijkheid.
- **Dijkstra** sluit zich aan bij deze opmerking.
- Heeft moeite met gedwongen winkelnering. Het stichtingsbestuur en het onderwijsveld bepalen samen welke ondersteuning nodig is. De mensen van de WMOO zullen dan dus niet een op een overgaan naar het bestuursbureau.
- In het onderdeel dat gaat over de positie van raad en college (pag. 9) wordt niets over het college gezegd. Het onderwijsbeleid zal onder een wethouder blijven vallen. Vindt dat het college toezichtsorgaan moet zijn van de stichting. De raad moet er ver van af staan en niet allerlei voorwaarden stellen.

Rademaker (SP)

- Is voorstander van verzelfstandiging. Wel moet de overheid het voortbestaan van het openbaar onderwijs te allen tijde waarborgen. Een ondoorzichtige verantwoordingsstructuur leidt tot stroperige besluitvorming. Laatste 10 à 15 jaar kregen schoolleiders steeds meer verantwoordelijkheden. Nu tijd voor keuze voor een praktische kwaliteitsslag. Het onderwijs moet wel blijven meewerken aan de lokale educatieve agenda en het jeugdbeleid. Visitaties door leerkrachten zelf. Vier voorwaarden voor akkoord met voorgesteld beleid:
- 1. Verzelfstandiging breed gedragen door onderwijsveld.
- 2. Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad en de Gemeenschappelijke Ondernemingsraad moeten instemmen. Tegen grotere klassen en tegen minder onderwijs ondersteunend personeel als gevolg van taakstelling tussen 1 en 1,7 miljoen.
- 3. over incidentele kosten van verzelfstandiging moet helderheid komen. Het aangeven van een bedrag tussen 0,7 miljoen en 3,6 miljoen is dat niet.
- 4. Voor het personeel voor de WMOO moet duidelijkheid komen over hun positie. Niet een op een over naar het bestuursbureau. Duidelijkheid verschaffen over financiële consequenties.
- In het stichtingsbestuur moeten mensen komen die affiniteit hebben met het onderwijs. Er moet niet voor imago worden gekozen, zoals in veel scholen van HBO en MBO wel wordt gedaan, waardoor democratische controle minimaal is. Belangrijk dat de schoolgebouwen eigendom van de gemeente blijven.
- Rol van de raad is toezicht te houden en de publieke taak te waarborgen. De randvoorwaarden van toezicht nu zijn de grens. Scholen moeten elkaar niet gaan beconcurreren.
Wethouder: wat bedoelt u met grens, onder- of bovengrens?
Rademaker: de randvoorwaarden die nu voor het toezicht van de raad worden voorgesteld vormen de ondergrens. Wil als raad graag greep houden. Wel vertrouwen in onderwijs, maar loslaten lukt niet.
Evenhuis: SP hield interessant betoog qua ideologie. De vier voorwaarden zeer sympathiek, maar haakt de SP af als het college niet aan de voorwaarde voldoet om financieel over de brug te komen?
Rademaker: er zit wel erg veel ruimte tussen 0,7 miljoen en 3,6 miljoen. Wil hier duidelijkheid over.
Evenhuis: geen harde voorwaarde dus.
Van Leeuwen: is het realistisch om de CAO's van de WMOOO als keiharde eis te stellen?
Rademaker: duidelijkheid voor het personeel is het belangrijkste.

Jongman (CU)

- Dank aan de sprekers, die ieder een ander standpunt innemen. Voor de eerste spreker hoeft het niet in deze vorm. De tweede is lovend. De derde heeft zorgen over het proces. Zal zeker ingaan op uitnodiging van mevrouw Venema.
- Met welke vorm garandeer je goed en openbaar toegankelijk onderwijs voor kinderen, is kern van debat in fractie. Iedere leerplichtige heeft toegang tot het onderwijs. Gemeente moet daar garant voor staan. De verantwoordelijkheid hiervoor weegt zwaar.
- Als voordeel van de stichtingsvorm wordt genoemd dat ouders meer bij het onderwijs worden betrokken. Veel commissies ex art. 83 Gemeentewet zijn opgeheven omdat er te weinig ouders wilden meedoen. Hoe voer je de vensterschoolgedachte verder uit? Het is wenselijk om van de WMOO een dienst te maken. Conclusie moet zijn dat de CU-fractie niet voor verzelfstandiging is.

Van der Schaaf: de toegankelijkheid kan de raad waarborgen op het moment dat de stichting wordt opgericht. De wettelijke taak verandert niet. Vergelijk het openbaar vervoer, dat ook nog steeds een vervoersplicht heeft.

Jongman: het gaat om de verantwoordelijkheid en de directe zeggenschap. Kinderen moeten goed onderwijs krijgen en ouders moeten kunnen kiezen. Die zeggenschap verlies je als het onderwijs op een andere wijze wordt georganiseerd. Is het in deze eens met wethouder Dekker.

Rademaker: wordt het voor de raad echt anders als er een stichting komt?

Jongman: een raadslid zou aanspreekpunt kunnen worden voor de scholen. Dat moet beter worden geregeld dan nu het geval is. Is het eens met de VVD dat het meevalt met de klachten.

Van der Wilt: stelt u de gevoelde verantwoordelijkheid boven de kwaliteit van het onderwijs?

Jongman: de kwaliteit is goed. Door het onderwijs bij je te houden, heb je directe verantwoordelijkheid. Er zijn scholen die het niet eens zijn met de voorgestelde vorm.

Dijkstra: Kunt u eraan voorbijgaan dat het onderwijs zelf wil verzelfstandigen?

Jongman: iedere partij maakt zijn eigen politieke afweging. Bovendien is nog niet iedereen gehoord.

Wethouder Van Schie

- Constateert dat alle fracties, behalve de VVD en CU, het erover eens zijn dat het openbaar onderwijs moet verzelfstandigen. Ook dat de stichtingsvorm daarvoor de meest geëigende vorm lijkt te zijn. De rol van de overheid moet worden heroverwogen. Op dit moment wordt die heel minimaal ingevuld. Er is nauwelijks enige betrokkenheid. De gedachten in de raad daarover variëren van een lichte rol op afstand tot een op hoofdpunten duidelijke uitgesproken rol als verantwoordelijke overheid.
- Bij de sprekers valt op de zorg over een bestuur in nevenfunctie. De spanning zit hem in de vraag welke rol als schoolleider je inneemt ten aanzien van de beleidspalende, beherende taken en waar je een professioneel faciliterend bestuursbureau wilt hebben. Dat is bepalend voor de vorm die je kiest. In het stichtingsbestuur wordt de rol van bevoegd gezag ingevuld. De bestuurders moeten wel professioneel en gekwalificeerd zijn. Dat kan in deeltijd. Vreest dat de constructie met Raad van Toezicht- College van Bestuur- Bestuursbureau- Schoolleiders, teveel bureaucratie oplevert. De organisatie moet zo plat mogelijk zijn.
- Eén stichting voor alle scholen, is de wens die uit de debatten van de afgelopen jaren naar voren is gekomen. Komt later terug op de CAO kwestie.
- Een andere bestuursvorm heeft consequenties voor de financiën. Afhankelijk van hoe groot het bestuursbureau wordt, welke taken heeft dat, hoe georganiseerd. Over de incidentele kosten moet duidelijk zijn dat er verplichtingen zijn t.a.v. de medewerkers van WMOO, die indien mogelijk, een plek moeten krijgen in het nieuw bestuursbureau.

Van der Wilt vindt dit laatste de uiteindelijke verantwoordelijkheid van het stichtingsbestuur.

De wethouder: het wordt ingegeven door de verantwoordelijkheid voor het

totale personeelsbeleid van de gemeente. Daarin moet zorgvuldigheid worden betracht.

- Tenslotte nog een paar woorden over de meerwaarde die wordt verwacht van het verzelfstandigen van het openbaar onderwijs. Ook al is de kwaliteit van het onderwijs goed en is er veel bereikt, toch dringt zich de vraag op of de mensen die in opdracht van de raad het onderwijs vorm geven, maximaal in de positie zijn om mee invulling te geven aan het schoolbestuur. Het gaat er om of het beter kan, of het kan op een manier die beter past bij deze tijd, en meer past bij de context waarin de lokale overheid opnieuw naar deze taak kijkt en een antwoord moet geven.
- Daarbij moet rekening worden gehouden met veel belangen, die zoveel mogelijk tot hun recht moeten kunnen komen. Het is een zoektocht naar het best mogelijke openbaar onderwijs met een zo groot mogelijk draagvlak. Is blij met de start van de discussie op deze avond, en spreekt de wens uit tot een goed besluit te kunnen komen.

De voorzitter concludeert dat de stemming voorzichtig positief is voor verzelfstandiging. Diverse voorwaarden en de vorm zijn nog onderwerp van discussie. Er komen nog drie à vier inspraakavonden.

De wethouder vult daarbij aan dat er een aantal avonden met de scholen zijn gepland. Stelt voor om met de raadscommissie ook nog wat bijkomsten te organiseren. Wordt verder over overlegd.

De voorzitter: na de inspraakrondes kan het college in mei met een aangepast voorstel komen. Bedankt iedereen voor de aanwezigheid en sluit de vergadering om 21.50 uur